

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobkyně: **A. H.**, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Ústí nad Labem**, se sídlem Velká hradební 61, Ústí nad Labem, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočky v Liberci ze dne 1. 3. 2007, č. j. 59 Ca 130/2006 - 28,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e o d m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora označeného usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočky v Liberci (dále jen „krajský soud“), kterým byl zamítnut návrh žalobkyně na osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě stěžovatelky proti rozhodnutím žalovaného č. j. 13831/06-1400, č. j. 13835/06-1400 a č. j. 13839/06-1400 ze dne 15. 8. 2006.

V projednávané věci stěžovatelka poté, co ji krajský soud vyzval k zaplacení soudního poplatku ve výši 2000 Kč, požádala dne 28. 2. 2007 o osvobození od soudních poplatků a současně o ustanovení právního zástupce. V žádosti stěžovatelka odkázala na vyplněné potvrzení o jejích osobních, majetkových a výtěžkových poměrech, doručené soudu dne 13. 2. 2007.

V potvrzení stěžovatelka uvedla, že nemá příjmy z pracovního poměru, nemá žádné příjmy z prací konaných mimo pracovní poměr a nepobírá žádné dávky z hmotného a sociálního zabezpečení. Jako příjem z podnikání a z jiné samostatně výdělečné činnosti za rok 2005 uvedla stěžovatelka částku ve výši 54 195 Kč, jako příjem z kapitálového majetku podle § 8 zákona o daních z příjmů za rok 2005 částku 134 Kč. Stěžovatelka v potvrzení neuvedla žádný osobní majetek, z potvrzení nevyplývá, že by měla vyživovací povinnosti nebo dluhy. K jiným okolnostem, které by mohly mít na osvobození uvedla, že ustanovení zástupce je nezbytné z důvodu potřeby řádné ochrany jejich práv v řízení, které klade vysoké nároky na odbornou způsobilost a zdatnost.

Krajský soud s odkazem na ustanovení § 35 odst. 7 a § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), konstatoval, že „vzhledem k celkovým osobním, majetkovým a výdělkovým poměrům žalobkyně a zejména k přihlednutí k výši soudního poplatku nelze učinit závěr, že by nepřiznání osvobození od soudního poplatku znemožnilo žalobkyni uplatňovat své právo u soudu. Žalobkyně dostatečným způsobem nedoložila, že nemá dostatečné prostředky.“

Zároveň krajský soud stěžovatelku poučil, že proti usnesení nejsou přípustné opravné prostředky.

Proti usnesení stěžovatelka i před výše uvedené poučení podala kasační stížnost. V kasační stížnosti stěžovatelka namítá nepřezkoumatelnost a nesrozumitelnost napadeného usnesení, neboť dle jejího názoru z odůvodnění usnesení není zřejmé, na základě kterých konkrétních informací poskytnutých stěžovatelkou krajský soud dospěl k závěru, že stěžovatelka podmínky pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce nespĺňuje. Stěžovatelka má za to, že ustanovení zástupce je třeba k ochraně jejích práv, neboť na podkladě žalobou napadených rozhodnutí ji hrozí exekuce pro částku 30 000 Kč. Stěžovatelka soudu prokázala, že nemá dostatečné finanční prostředky, když v době 17 formuláře vykázkala příjem 54 195 Kč ročně. Sama tato částka ročního příjmu je dle stěžovatelky dostatečným důvodem pro přiznání osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Pokud soud považoval údaje poskytnuté stěžovatelkou za neúplné, měl tuto vyzvat k doplnění. Proti usnesení by měl být dle stěžovatelky i přes opačné poučení soudu, opravný prostředek. Stěžovatelka navrhuje napadené usnesení zrušit s tím, že návrhu na osvobození od soudních poplatků a návrhu na ustanovení zástupce se vyhovuje. Zároveň žádá o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížnosti napadené usnesení krajského soudu v mezích stěžovatelkou uplatněných námitek a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Nejprve je třeba zabývat se otázkou přípustnosti podané kasační stížnosti, když krajský soud v napadeném usnesení stěžovatelku poučil, že proti usnesení nejsou opravné prostředky přípustné. Předmětné poučení je chybné.

Nejvyšší správní soud v této souvislosti odkazuje na svůj rozsudek ze dne 30. 9. 2003, č. j. 1 Azs 5/2003 - 47, dle kterého „proti rozhodnutí správního soudu o zamítnutí žádosti o ustanovení zástupce soudem je kasační stížnost přípustná; nejde o rozhodnutí, jímž se pouze upravuje vedení řízení.“ Nesprávné poučení krajského soudu o tom, že proti jeho rozhodnutí není přípustná kasační stížnost, nemůže založit nepřípustnost podané kasační stížnosti.

Podmínka přípustnosti podané kasační stížnosti je v projednávané věci splněna a dále se Nejvyšší správní soud zabýval posouzením, zda byla kasační stížnost podána včas.

Dle § 106 odst. 2 zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.) musí být kasační stížnost podána do dvou týdnů po doručení rozhodnutí, a bylo-li vydáno opravné usnesení, běží tato lhůta znovu od doručení tohoto usnesení. Zmeškání lhůty pro podání kasační stížnosti nelze prominout. Kasační stížnost se podává u soudu, který napadené rozhodnutí vydal; lhůta je zachována též tehdy, byla-li kasační stížnost podána u Nejvyššího správního soudu (§ 106 odst. 4 s. ř. s.).

Dle ustanovení § 46 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), na jehož použití odkazuje ustanovení § 42 odst. 5 s. ř. s., nebyla-li fyzická osoba zastížena na adrese uvedené v odstavci 1 a písemnost jí nebyla doručena ani na jiném místě, doručující orgán písemnost, která jí má být doručena do vlastních rukou, uloží. Jinou písemnost doručující orgán doručí vhodné fyzické osobě bydlící, působící nebo zaměstnané na téže místě nebo v jeho okolí, která adresáta zná a souhlasí s tím, že mu písemnost odevzdá; není-li možno ani takto doručit, písemnost uloží. Bez předchozího pokusu o doručení písemnosti na adresu uvedenou v odstavci 1 lze písemnost uložit, jestliže o to fyzická osoba předem písemně požádá doručující orgán a jestliže podpis na žádosti byl úředně ověřen.

Dle ustanovení § 50c odst. 4 o. s. ř. nebude-li uložená písemnost vyzvednuta do 3 dnů nebo, jde-li o písemnost, která má být doručena do vlastních rukou, do 10 dnů od uložení, považuje se poslední den lhůty za den doručení, i když se adresát o uložení nedozvěděl; to neplatí, je-li náhradní doručení písemnosti vyloučeno (§ 50d odst. 1) nebo bylo-li uložení písemnosti neúčinné.

Dle doručky založené na listu č. 1. 28 spisu, bylo napadené usnesení stěžovatelce ve smyslu ustanovení § 50c odst. 4 o. s. ř. doručeno fikcí v pondělí dne 19. 3. 2007 (uloženo na poště ve čtvrtek dne 15. 3. 2007, poslední den třídní lhůty připadl na neděli, a proto fikce doručení nastala až nejbližší pracovní den 19. 3. 2007) a to přesto, že si zásilku stěžovatelka fyzicky vyzvedla dne 30. 3. 2007. K uplatnění fikce doručení odkazuje Nejvyšší správní soud na svůj rozsudek ze dne 10. 3. 2004, č. j. 1 Azs 26/2004 - 356, dle kterého „jsou-li splněny zákonem stanovené podmínky (§ 46 odst. 4 o. s. ř. ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s.), pak náhradní doručení zcela nahrazuje doručení skutečné a zákon s ním spojuje totožné následky. V případě zásilek určených do vlastních rukou tak v den následující po uplynutí posledního dne desetidenní úložné lhůty začínají běžet procesní lhůty (zde dvoutýdenní lhůta k podání kasační stížnosti). Je lhostejné, zda stěžovatel kdykoli později rozhodnutí převezme, neboť na běh již započaté lhůty to nemá vliv.“

Bylo-li v dané věci usnesení krajského soudu stěžovatelce doručeno v pondělí 19. 3. 2007, počala ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 s. ř. s. běžet lhůta k podání kasační stížnosti v úterý 20. 3. 2007 a skončila uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty, tedy v pondělí 2. 4. 2007 (§ 40 odst. 2 s. ř. s.). Ve smyslu ustanovení § 10 odst. 3 a § 106 odst. 2 a § 40 s. ř. s. tak posledním dnem pro podání kasační stížnosti, tj. pro předání této stížnosti soudu nebo její zaslání prostřednictvím držitele poštovní licence, popř. zvláštní poštovní licence anebo předání orgánu, který má povinnost ji doručit, bylo v daném případě pondělí 2. 4. 2007. Kasační stížnost byla krajskému soudu doručena faxem dne 20. 4. 2007, písemně doplněna 23. 4. 2007. V případě, že by stěžovatelka byla krajským soudem správně poučena o možnosti a lhůtě podání kasační stížnosti, bylo by na místě konstatovat opožděnost podané kasační stížnosti, v důsledku které by musela být kasační stížnost dle ustanovení § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. odmítnuta.

V projednávané věci je však nutno posoudit, zda a jaký mělo nesprávné poučení krajského soudu dopad na běh lhůty pro podání kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud obdobnou situaci řešil v rozsudku č. j. 2 Afs 85/2006 - 28 ze dne 4. 5. 2006. Od závěrů uvedených v citovaném rozhodnutí není důvodu se odchýlit ani v projednávané věci. Nejvyšší správní soud dospěl k níže uvedeným závěrům.

„Soudní řád správní nepamatuje na situace, kdy je účastník řízení před správním soudem nesprávně poučen o opravném prostředku nebo o něm není poučen vůbec. Takový postup jde však k tíži soudu, a nemůže tak postihnout účastníka v tom smyslu, že by se k jeho opravnému prostředku, podanému i bez náležitého poučení a případně až po uplynutí zákonné lhůty, vůbec nepřihlíželo. Jakkoli ve správním soudnictví nelze přímo užít těch ustanovení občanského soudního řádu, která prodlužují lhůtu pro podání opravných prostředků pro případ nesprávného či chybějícího poučení o nich, lze jich ve prospěch zachování procesních práv účastníků užít analogicky (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu vydané pod sp. zn. 1 As 25/2005 - 70). Opravným prostředkem v občanském soudním řízení, který se svým charakterem mimořádného opravného prostředku nejvíce blíží kasační stížnosti, je dovolání; pro případ nesprávného či chybějícího poučení o dovolání se pak obvyklá dvouměsíční lhůta k podání dovolání prodlužuje dvojnásobně na čtyři měsíce (§ 240 odst. 3 o. s. ř.). Užije-li se toto pravidlo na kasační řízení, lze uzavřít, že lhůta pro podání kasační stížnosti v případě nesprávného či chybějícího poučení o ní činí čtyři týdny od doručení rozhodnutí (oproti dvěma týdnům obvyklým – § 106 odst. 2 s. ř. s.).“

Takto prodloužená lhůta uplynula 16. 4. 2007.

S ohledem na výše učiněný výklad lze konstatovat, že stěžovatelka, pokud podala kasační stížnost 20. 4. 2007, učinila tak po prodoužené lhůtě 4 týdnů od doručení rozhodnutí (doručeno 19. 3. 2007) a kasační stížnost je tak třeba pro opožděnost odmítnout. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti přitom nelze prominout.

Nejvyšší správní soud se proto kasační stížností nemohl věcně zabývat a odmítl ji jako opožděnou [§ 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s., § 120 s. ř. s.].

Podle § 60 odst. 3, § 120 s. ř. s. nemá při odmítnutí žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. listopadu 2007

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu